

การตั้งชื่อเรื่องการวิจัย

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ประเด็นหรือหัวข้อเรื่องการวิจัยแล้ว ก็จะต้องตั้งชื่อเรื่องการวิจัย ชื่อเรื่องการวิจัยจะช่วยให้หัวข้อเรื่องการวิจัยแคบและชัดเจนขึ้น ชื่อเรื่องการวิจัยจะช่วยสื่อความหมายให้ผู้อ่านทราบถึงเนื้อหาสาระของการวิจัยในเบื้องต้น ซึ่งชื่อเรื่องการวิจัยที่ดีควรจะสื่อความหมายถึงตัวแปรหลักที่จะทำวิจัยโดยเฉพาะตัวแปรตาม กลุ่มเป้าหมายที่เป็นแหล่งข้อมูลเพื่อให้รู้ว่าจะเก็บข้อมูลจากแหล่งใด กลุ่มเป้าหมายมีลักษณะอย่างไร และอาจบ่งบอกถึงวิธีการวิจัย เช่น เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยเชิงทดลอง การวิจัยเชิงประเมิณผล หรือการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นต้น

การตั้งชื่อเรื่องการวิจัยมีแนวทางดังนี้ (นิรัตน์ อิมามี. 2543)

1. สั้น กระชับรัดกุมและชัดเจน

ชื่อเรื่องการวิจัยควรจะสั้น กระชับรัดกุมและมีความชัดเจนในตัวของมันเอง เป็นชื่อที่สามารถสื่อให้ผู้อ่านทราบประเด็นสำคัญว่าผู้วิจัยจะทำการศึกษาอะไร กับกลุ่มไหน และอย่างไร ตัวอย่างเช่น การวิจัยเรื่อง “การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพของประชาชน” หรือการวิจัยเรื่อง “ภาพลักษณ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช” เป็นต้น

2. มีคำที่ระบุตัวแปรหลัก

ที่จะทำการวิจัยและ/หรือแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของปัญหาในการวิจัย ตัวอย่างเช่น การวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์และการรับรู้ผลกระทบของสื่อออนไลน์ของเยาวชนไทย” ตัวแปรหลักคือ พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ และการรับรู้ผลกระทบของสื่อออนไลน์ เป็นต้น

3. ใช้ภาษาที่ชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย

ภาษาที่ใช้ในการเขียนชื่อเรื่องการวิจัยต้องชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย ถ้าใช้คำศัพท์เทคนิค ต้องเป็นคำศัพท์ที่เป็นที่ยอมรับในสาขานั้นๆ ตัวอย่างเช่น “การศึกษาสถานการณ์การสื่อสารเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงโรคไม่ติดต่อในกลุ่มเยาวชน” เป็นต้น

4. ไม่ซ้ำกับชื่อเรื่องที่ผู้อื่นเคยทำวิจัยมาแล้ว

โดยความเป็นจริงแล้วการทำวิจัยในหัวข้อเดียวกันเป็นสิ่งที่กระทำได้ แต่การตั้งชื่อเรื่องไม่ควรจะซ้ำกัน อย่างน้อยควรจะบอกถึงความแตกต่างในเรื่องของเวลา สถานที่ หรือกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน

5. สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของการวิจัย

ชื่อเรื่องการวิจัยที่ดีจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของการวิจัย ตัวอย่างเช่น การวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์และการรับรู้ผลกระทบของสื่อออนไลน์ของเยาวชนไทย” วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบไปด้วย 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ของเยาวชนไทย และ 2) เพื่อศึกษาการรับรู้ผลกระทบของสื่อออนไลน์ของเยาวชนไทย เป็นต้น

การกำหนดปัญหาและวัตถุประสงค์การวิจัย

การกำหนดปัญหาการวิจัย

การกำหนดปัญหาการวิจัย (Research problems) เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญและเป็นหัวใจของการทำวิจัยทางนิเทศศาสตร์ ผู้วิจัยหน้าใหม่มักจะมีปัญหาและมีความวิตกกังวลต่อการกำหนดปัญหาการวิจัย

“ปัญหาการวิจัย” หมายถึง สิ่งที่ผู้วิจัยมีความสงสัย ใคร่รู้ ต้องการหาวิธีการแก้ไขหรือหาคำตอบที่ถูกต้องแท้จริงด้วยกระบวนการวิจัย มักเขียนพรรณนาปัญหาการวิจัยเป็นข้อความที่มีลักษณะเป็นข้อสงสัยหรือเป็นรูปของคำถามที่แสดงถึงความเชื่อมโยงเกี่ยวข้อกันระหว่างตัวแปรหรือปรากฏการณ์ที่เกิดในสภาพความเป็นจริง ซึ่งหากได้คำตอบหรือได้แนวทางการแก้ไขปัญหาก็จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานหรือการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคม ปัญหาการวิจัยถือเป็นข้อสงสัยที่เป็นจุดเริ่มต้นที่ก่อให้เกิดการค้นคว้าวิจัย เพื่อให้ได้ความกระจ่างรู้แจ้ง และรู้ถึงวิธีการแก้ไขปัญหาที่แท้จริง

ปัญหาการวิจัยที่กำหนดขึ้นนั้นมักจะมีจุดมุ่งหมายใดจุดมุ่งหมายหนึ่ง ดังนี้

1. ปัญหาที่เป็นเชิงวิชาการ

เป็นข้อสงสัยที่ต้องการจะตรวจสอบ หรือทำให้ได้รับความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น หรือเป็นการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งทางนิเทศศาสตร์ หรือเป็นการเพิ่มความรู้ทางด้านองค์ความรู้ที่จะสามารถพัฒนาเป็นทฤษฎีได้ต่อไป โดยไม่มีจุดมุ่งหมายที่จะนำผลของการวิจัยไปประยุกต์ในงานใดงานหนึ่งในทันที แต่มีจุดมุ่งหมายในการเพิ่มพูนความรู้เป็นสำคัญ

2. ปัญหาที่เป็นเชิงปฏิบัติ

เป็นข้อสงสัยที่ต้องการตรวจสอบให้แน่ชัดว่าเป็นอะไรและ/หรือแนวทางแก้ไขปัญหานั้นคืออะไร จุดมุ่งหมายคือต้องการนำคำตอบของปัญหาที่ได้นั้นไปใช้เป็นข้อมูลในการปฏิบัติงาน หรือการตัดสินใจในการทำงาน

การกำหนดปัญหาการวิจัยทางนิเทศศาสตร์ มักเริ่มจากปัญหากว้างๆ ยังมีความคลุมเครือ ผู้วิจัยจึงต้องหาวิธีที่จะทำให้ปัญหาการวิจัยที่สนใจแคบลงและมีความชัดเจนมากขึ้น ผู้วิจัยที่เพิ่งเริ่มต้นทำวิจัยครั้งแรกๆ อาจเริ่มต้นค้นหาประเด็นปัญหาการวิจัย โดยใช้กระบวนการต่อไปนี้ในการพัฒนาปัญหาการวิจัย

การพัฒนาปัญหาการวิจัย

1. กำหนดขอบข่ายปัญหาที่สนใจ

ผู้วิจัยควรเริ่มต้นด้วยการค้นหาขอบข่ายของประเด็นปัญหาการวิจัยที่ตนสนใจ (Problem area) ด้วยการตั้งคำถามกับตนเองว่าสนใจปัญหาเกี่ยวกับเรื่องอะไร เช่น อิทธิพลหรือผลกระทบของสื่อสมัยใหม่ อาทิ facebook, twitter, youtube ฯลฯ ต่อเยาวชนไทย การพัฒนารูปแบบการรณรงค์การสื่อสารเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคที่เหมาะสมของเยาวชนไทย เป็นต้น

2. ตีกรอบปัญหาการวิจัยให้แคบลง

การตีกรอบปัญหาการวิจัยให้แคบลงก็ด้วยการศึกษาค้นคว้าว่าปัญหาที่สนใจนั้นเคยมีใครได้ทำวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้บ้างหรือไม่ หากมี มีข้อค้นพบอะไรบ้าง มีหลักวิชา ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอะไรบ้างหรือไม่ ปัญหาการวิจัยที่ควรหาคำตอบเพิ่มเติมมีอะไรบ้าง ผู้วิจัยต้องพยายามค้นคว้าให้ได้จากเอกสารแหล่งข้อมูล หรืองานวิจัยต่างๆ ให้กว้างขวางมากที่สุด

3. คัดเลือกประเด็นปัญหาการวิจัย

หลังจากที่ได้ตีกรอบปัญหาการวิจัยให้แคบแล้ว ผู้วิจัยอาจต้องเลือกประเด็นปัญหาที่สนใจและ/หรือมีความสำคัญมากที่สุด ซึ่งก็ควรเป็นประเด็นปัญหาการวิจัยทางนิเทศศาสตร์ที่ตนเองถนัด มีความรู้ความสามารถ และเป็นเรื่องที่ตรงกับภาระหน้าที่ในการปฏิบัติงานของผู้วิจัย เช่น ผู้วิจัยสนใจศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงของเยาวชนในระบบโรงเรียนต่อการเกิดโรคอ้วนอันเนื่องจากการขาดความตระหนักรู้เกี่ยวกับการรู้จักเลือกบริโภคอาหารและการออกกำลังกายที่ถูกต้องเหมาะสม เป็นต้น

4. กำหนดปัญหาการวิจัย

เมื่อผู้วิจัยคัดเลือกประเด็นปัญหาการวิจัยแล้วก็จะได้ปัญหาการวิจัยที่จะนำไปสู่ขั้นตอนการวิจัยในขั้นต่อไป

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยอาจพัฒนาจากปัญหาการวิจัยไปสู่การเขียนเป็นคำถามวิจัย (Research questions) “คำถามวิจัย” เป็นคำถามที่ผู้วิจัยตั้งขึ้นเพื่อค้นหาคำตอบที่นำไปสู่วิธีการแก้ปัญหาวิจัย คำถามวิจัยคล้ายคลึงกับปัญหาการวิจัย แต่ปัญหาการวิจัยจะมีขอบเขตที่กว้างกว่าคำถามวิจัย ในการเขียนปัญหาการวิจัยและคำถามวิจัยจึงต้องสอดคล้องกัน ในการทำวิจัยผู้วิจัยจะกำหนดปัญหาวิจัยขึ้นมาก่อน อาจเขียนเป็นปัญหาหลักปัญหาเดียว หรือเขียนแยกย่อยเป็นปัญหาย่อยๆ หลายปัญหาที่เป็นอิสระจากกัน โดยมีน้ำหนักความสำคัญเท่าเทียมกันก็ได้ แล้วจึงนำปัญหาการวิจัยนั้นมาแยกแยะตั้งเป็นคำถามวิจัยย่อยๆ หลายคำถาม (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2552)

ตัวอย่างเช่น หากผู้วิจัยตั้งประเด็นคำถามการวิจัยกว้างๆ ไว้ว่า “การใช้สื่อออนไลน์ของเยาวชนไทยในปัจจุบัน จะมีผลกระทบต่อเยาวชนต่อไป” ผู้วิจัยอาจจะระบุประเด็นคำถามย่อยที่มีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้น โดยยังมีความสัมพันธ์กับประเด็นคำถามหลัก ดังนี้

1. เยาวชนไทยปัจจุบันใช้เวลากับสื่อออนไลน์เพียงใด
2. ลักษณะของข้อมูลข่าวสารทางสื่อออนไลน์ที่เยาวชนไทยใช้ในปัจจุบันประกอบด้วยข้อมูลข่าวสารชนิดใดบ้าง
3. ข้อมูลข่าวสารทางสื่อออนไลน์แต่ละชนิดมีผลต่อบุคลิกภาพของเยาวชนระดับอายุต่างๆ แตกต่างกันหรือไม่
4. ปริมาณการรับข้อมูลข่าวสารชนิดต่างๆ ผ่านสื่อออนไลน์มีผลต่อพฤติกรรมในชีวิตประจำวันของเยาวชนไทยเพียงใด